

Adrian MIHALACHE

SPECTACOLE

Ignis sanat

Schiller pune ca *moto* primei sale piese, *Hoții*, un precept medical: *Quæ medicamenta non sanant, ferrum sanat, quæ ferrum non sanat, ignis sanat*, adică „ceea ce nu vindecă medicamentele, rezolvă cuțitul, ceea ce nu vindecă scalpelul, vindecă focul“. Același *moto* s-ar potrivi piesei, deja faimoase, a lui Marius von Mayenburg, *Chip de foc* (scrisă în 1997, cu premiera absolută pe scena *Baracke* a lui „Deutsches Theater“ din Berlin, în 1998). Întegrată în curentul influent al dramaturgiei de limbă germană, promovat, la noi, de Victor Scoradeț, piesa se distinge de cele ale unor Werner Schwab, Dea Loher, Lukas Bärfuss și alții *ejusdem farinae*, prin substanțialitate tragică și fior romantic.

Într-o familie obișnuită a vremurilor noastre, conflictul dintre generații capătă anvergură, mergând până la tentativa de distrugere a lumii moștenite. Părinții abia ajung să se mai suporte între ei, tinerii Kurt și Olga își suportă părinții încă și mai puțin. Tatăl se cufundă în faptul divers ca într-o ficțiune de calitate, mama se mulțumește să fie rezonabilă, încredințată în eficiența „pașilor mici“. Băiatul, Kurt, este un personaj anomic, în sensul dat de Jean Duvignaud, un negator al oricăror legi, fie aceasta biologică, politică sau socială. Dezorientarea și disperarea lui nu se explică prin pulsioni sexuale dezordonate, deși părinții încearcă s-o circumscrie tulburării declanșate de „deșteptarea primăverii“. El refuză să accepte lumea așa cum este, o vrea purificată prin violență și recurge, în acest scop, la mijlocul radical: focul. Înrudit cu Karl Moor, el nu dorește îndreptarea lumii, ci arderea ei pe rug. Sora lui, Olga, este ambiguă. De un cinism uluitor, ea nu ezită să-și *mani-puleze* (în sens literal) fratele și, în același timp, să cocheteze cu normalul și adaptabilul Paul, pe care familia îl va îndrăgi ca soluție de continuitate. Pe de altă parte, ea se lasă sedusă de imboldul distrugător al lui Kurt, trăindu-și orgasmele în incandescență.

Textul are forță poetică, care se articulează firesc pe accentele rostirii. El nu se revendică de la Wedekind, ci de la Schiller, asumându-și patosul romantic naiv, ca și deviația de ordin sentimental.

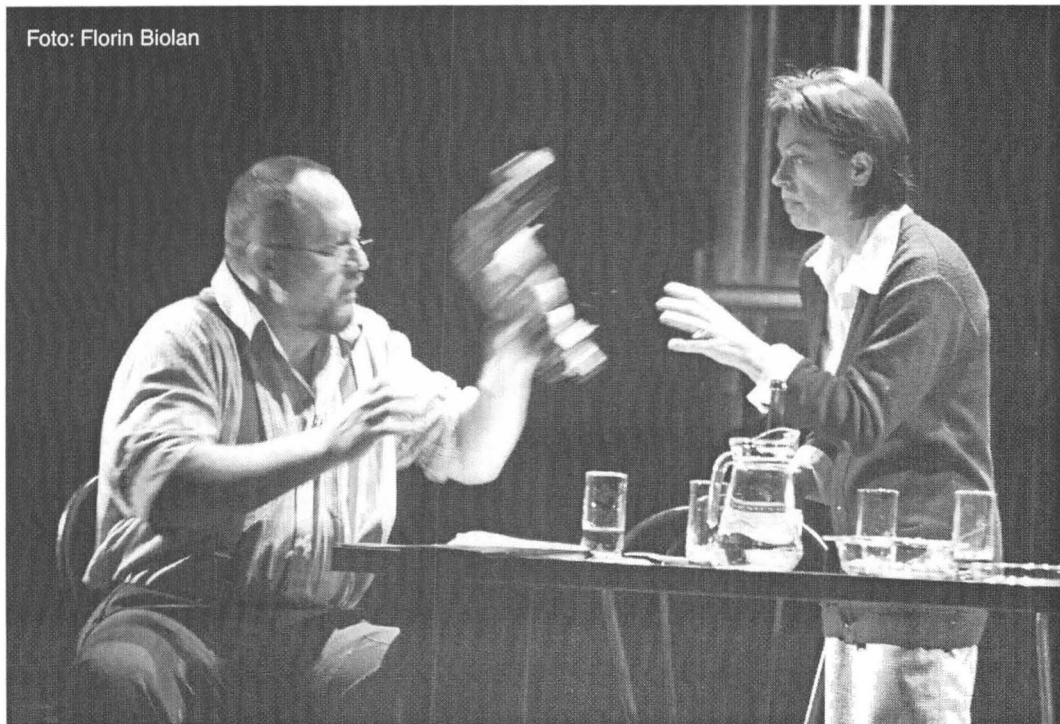
Sarcina regizorului Felix Alexa a fost grea. Pe de o parte, el a trebuit să dea fiecărei scene încărcătura dramatică proprie; pe de altă parte, a trebuit să fluidizeze succesiunea de microelemente dramatice, formată din dialoguri și monoloage disparate. A recurs la o iluminare sofisticată, care a scos în evidență particularul, fără a pierde din vedere întregul. Viziunea este doar pseudocinematografică, deoarece avem de-a face mai curând cu o dezlănțuire de forțe decât cu o curgere de fapte. Scenele nu reconstituie o poveste, ci re-constituie un conflict, fiecare reluând și accentuând un element din cea precedentă.

Scenografia simetrică a Diane Ruxandra Ion servește bine spectacolul, deși similitudinea dintre planul înclinat central și cel utilizat în *Visul unei nopți de vară* ne face suspicioși la manierism. Mărturisim cu umilință că n-am înțeles semnificația siluțelor care flanchează spațiul de joc. Muzica Adei Milea, interesantă și incitantă la început, devine curând repetitivă, diminuând tensiunea dramatică, mai ales în partea a doua, când scrâșnetele se succed previzibil și ajung să plictisească.

Conduși cu fermitate și cu flexibilitate, actorii au alcătuit o echipă admirabilă. Limbajul verbal și cel corporal se întrepătrund într-o totalitate expresivă. Adriana Trandafir, în rolul mamei, care vrea, totuși, să rămână femeie, pune surdina atât cât trebuie, explorând toate dimensiunile unui rol complicat. Liviu Timuș găsește numeroase detalii pentru a ne convinge de verosimilitatea unui personaj care confundă ficțiunea cu evenimentul. Pavel Bartoș dă consistență eroului „normal”, capabil, însă, să înțeleagă straniețatea. Marius Manole, după o serie de roluri interpretate impecabil, își dezvăluie aici personalitatea originală de artist bine conectat intelectul la controversile contemporaneității. Antoaneta Zaharia se întrece pe sine, având de-a face cu un rol deosebit de greu, de fapt, dublu: ea reușește să fie atât tână cinică, râzându-și de complicații sufletești, cât și „walkiria” pasionată, furată de plăcerea distrugerii.

„Focul vindecă”, acesta e mesajul pe care ni-l transmite un spectacol dur, pasionant, animat de autentică pasiune teatrală.

Foto: Florin Biolan

Liviu TIMUȘ și Adriana TRANDAFIR.